

ЗВ'ЯЗОК ПРОДУКТИВНОСТІ З КОНСТИТУЦІЙНО-ЕКСТЕР'ЄРНИМИ ОСОБЛИВОСТЯМИ ОРГАНІЗМУ ТВАРИН

Тема: Походження та еволюція с.г тварин

1. Дикі, приручені, домашні та сільськогосподарські тварини.
2. Дикі предки і родичі сільськогосподарських тварин.
3. Походження свійських тварин інших видів.

1. Дикі, приручені, домашні та сільськогосподарські тварини.

Сільськогосподарські тварини походять від диких предків і одомашнювалися впродовж багатовікової діяльності людини для забезпечення її потреб. До сільськогосподарських тварин належать: велика рогата худоба, свині, вівці, кози, коні, віслюки, верблюди, буйволи, яки, зебу, кролі, кури, індики, качки, гуси, цесарки та ін.

Приручення й одомашнення диких тварин — це складний і тривалий процес, який відбувався протягом переходу діяльності людини від полювання до осілого способу життя. Одомашнення (доместикацію) диких тварин зумовлювали й інші причини: виснаження мисливських угідь, об'єднання общин і племен, концентрація великої кількості людей та зростання потреби в продуктах харчування.

Вважають, що одомашнення тварин відбувалося у кількох місцях земної кулі, які збігаються з джерелами розвитку давньої культури людини. Це Південна і Центральна Азія, північно-східна частина Африки, південна частина Європи та Америки.

Диким предком великої рогатої худоби був тур — велика тварина, з важкою головою, довгими розвиненими рогами, високими, міцними кінцівками, чорної, чорно-бурої й червоної мастей. Тур відзначався великою силою, швидкістю, злим норовом, досягав живої маси 800 — 1200 кг і висоти в холці до 2 м.

Вівці приручені та одомашнені в далекому минулому, їхніми предками вважають баранів, які й нині трапляються у дикому стані [муфлони, аргалі (архари), аркари].

Родоначальниками домашніх свиней були європейський та азіатський дикі кабани кількох видів.

Єдиної думки щодо походження свійських коней поки немає, але більшість учених вважають, що походять вони від дикого коня Пржевальського, та диких коней трьох типів: лісових, плоскогірних і степових.

Інші сільськогосподарські тварини (кози, віслюки, верблюди, олені, кролі, птиця) також походять від диких предків, які в процесі приручення й одомашнення теж зазнали суттєвих доместикаційних змін.

Зміни тварин у результаті одомашнення. Послаблення дії природного відбору, зміна умов існування, різке посилення штучного відбору та інші чинники істотно вплинули на розвиток фізіологічних і морфологічних ознак, пов'язаних із продуктивністю свійських тварин, яка стала значно вищою, ніж у диких предків.

Якщо дика худоба забезпечувала молоком (400 — 600 кг на рік) тільки своє теля, то від сучасних корів за лактацію надоюють 5000 — 6000 кг молока, а рекордистки здатні давати 25 000 кг молока і більше. Дика свиня народжує за рік у середньому 4 — 6 поросят, домашня за два опороси — 20 — 25 поросят. Настриг вовни від диких овець становить 1 — 2 кг, від свійських — 20 — 30 кг. Несучість курей підвищилась у 10 — 15 разів (від 10 — 15 до 340 — 360 яєць на рік). Більшість свійських тварин втратили сезонність розмноження, стали плодючішими і скороспілішими, але вибагливішими до умов годівлі та утримання, що свідчить про значну пластичність їхнього організму.

Умови зовнішнього середовища на розвиток якісних (морфологічних) і кількісних (надій, м'ясність, настриг вовни, несучість та ін.) ознак впливають по-різному. Якісні ознаки мало змінюються залежно від умов зовнішнього середовища, на них впливає переважно спадковість. Кількісні ж більше змінюються під впливом умов зовнішнього середовища.

Під спадковістю розуміють властивість батьків передавати свої ознаки та особливості розвитку наступним поколінням.

Мінливість — це властивість, протилежна спадковості, тобто поява і розвиток неподібних ознак між батьками й дітьми або між особинами в межах популяції, породи, виду. Згадані протилежні явища природи у процесі еволюції диких і свійських тварин тісно пов'язані між собою й перебувають у взаємодії.